

Kurzus kódja: FLMD-312:49

Kurzus címe: Nemzedékek a magyar filmben

Tanár neve: Hirsch Tibor

Kurzus időpontja, helye: Kedd, 09:30-11:00, -135-ös terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus arról szól, *hogyan konstruál a magyar film nemzedékeket*. Konkrétan: hogyan fogalmazta és egyben teremtette meg a 40-es, az 50-es, a 60-as évek nemzedékeit. Szó fog esni arról is, miért nem sikerült megformálnia ugyanilyen eszközökkel a 70-es- és főleg, a 80-as évek, a Rendszerváltás generációját? Miért nem sikerült elfogadtatni a közönséggel, hogy ekkor is nemzedékek születtek, rájuk jellemző ethosszal, értékrenddel?

Látni fogjuk: a hazai közel-történelem legendás nemzedékeihez, például a hatvanas évek mitikus eszmélőjéhez, az úgynevezett „Nagy Generációhoz”, vagy éppen a negyvenes évek eszmélőjéhez, a „Fényes Szelek nemzedékéhez” a Rendszerváltás előtti magyar film nem csupán kulcsokat, megfejtést adott, de – bizonyos értelemben maga teremtette meg őket – és ha már megteremtette, kultuszt is teremtett körjük. A hatvanas évektől elsősorban a kortárs magyar film magyarázza meg, mi is egy-egy generáció összetartó lényege. A közönség érintett tagjai azután ezekre a filmekre bólintottak rá: esetenként ráismerve, vagy elutasítva a nekik fölkínált generáció-képet. Közös áttekintésünkben tehát olyan filmekre fogunk támaszkodni, melyek szerepet vállaltak a generációk megkonstruálásának, mitizálásának és értelmezésének hármas feladatában. Szerepelnek ezek között a magyar filmtörténet olyan meghatározó darabjai, melyeket eddig is nemzedék-filmekként ismertünk, de lesznek közöttük általában más szempontok szerint értékelt darabok, vagy csak társadalomtörténeti szempontból tanulságos opuszok, például elfeledett vígjátékok is.

Kurzus teljesítésének követelményei:

- aktív részvétel az órákon (három hiányzás engedélyezett)
- a filmlista filmjeinek megtekintése, a kijelölt sorrendben, (óráról-órára megnézendő legalább a prezentációra kiválasztott)
- prezentációra való jelentkezés (prezentáció = rövid filmelemzés: a generáció-reprezentáció elemeinek keresése adott szempontok szerint a kiválasztott filmben)
- számonkérés: zárthelyi dolgozat, (év közben a filmek ismeretére vonatkozó röpdolgozatok)

Kötelező / ajánlott filmek: Példafilmjeinkben három generáció filmi megteremtésének, megerősítésének, értelmezésének eszközeit keressük:

1. A „káder-nemzedéknek”, a „negyvenes évek eszmélőinek” filmi reprezentációját (Fényes Szelek ifjúsága)
Néhány Film: Zöldár, Feldobott kő, Próféta voltál szívem, Párbeszéd, N.N., a halál angyala, Hogyan felejtjük le életünk legnagyobb szerelmét?, Így jöttem, Fényes Szelek, Szörnyek évadja, Falak, Gyertek el a névnapomra

---

2. A történelmet „túlélni képes” generációnak, az „ötvenes évek eszmélőinek” filmi reprezentációját (az ötvenes évek ifjúsága)
Néhány film: Álmodozások kora, Apa, Szerelmes Film, Szerencsés Dániel, Eldorádó

3. Az első valóban „kultuszos” nemzedéknek, a „hatvanas évek eszmélőinek” filmi reprezentációját (Nagy Generáció)
Néhány film: Nyár a hegyen, Szerelmes biciklisták, Kitörés, Ezek a fiatalok, Szikrázó lányok, Szevasz Vera, Sípoló macskakő, Elveszett illúziók, Megáll az idő, A Nagy Generáció

Kötelező / ajánlott irodalom:

Kötelező:

Manheim Károly: A nemzedéki probléma, Ifjúságszociológia, Budapest, 1969.

Ajánlott:

Gelencsér Gábor: *A Titanic zenekara. Stílusok és irányzatok a hetvenes évek magyar*

filmművészetében. Budapest: Osiris Kiadó, 2002. pp. pp. 9–57.

Marx József: *Szabó István. Filmek és sorsok*. Budapest: Vince Kiadó, 2002.

Makk Károly-összeállítás. *Metropolis* (1999) no. 3. pp. 74–97.

Gaál István-összeállítás. *Metropolis* (2005) no. 3. pp. 36–63.

Bíró Yvette–Hegedűs Zoltán–Ujhelyi Szilárd: „Tessék felébredni!” *Filmkultúra* (1965) no.
